

אך עדיין יש לשאול, מדוע הקדים התנא את הפטור של חליצה לפטור של ייבום, ולא שנה תחילה את פטור היבום? שהרי מצות ייבום היא העיקר, ואת הפטור שלה היה התנא לשנות לפני הפטור מחליצה:

וליתני "פטרות צרותיהן מן הייבום ומן החליצה"?!⁽⁴⁾

אי נמי, ליתני "מן החליצה" לחודה, ופטור זה היה כולל גם את הפטור מייבום, שהרי אי אפשר לפטרה מן החליצה במקום שקיימת זיקת ייבום?!⁽⁵⁾

לכן קא משמע לן התנא באומרו "פטרות צרותיהן מן החליצה ומן היבום" את הכלל:

כל העולה לזיקת ייבום — עולה לזיקת חליצה.

ובל שאינו עולה לזיקת ייבום — אינו עולה לזיקת חליצה.⁽⁴⁾

כי כשם שפטרות הערוה מן זיקת היבום, היא פטרות אותה לגמרי, שאינה צריכה חליצה.

יש בה כרת של אשת אח [כך סבור תוס' הרא"ש] בכל זאת יש בה "זיקת יבום" — לחליצה!

ולכן, גם אם היא אינה עולה ליבום בפועל, היא זקוקה לחליצה.

וטעם הדבר, שרק ערוה הפטרות מיבום, כגון אחות אשה, יש בכוחה לפטור לגמרי, ולא חייבי לאוין ועשה, שאפילו הכרת של אשת אח שלהם אין בכוחו לפטור מהחליצה, שכן אין הכרת הזה מונע את היבום, כי מחמת היותה אשת אח היא כן היתה צריכה להתייבם, ורק היותה חייבי לאוין ועשה מונע את היבום, ולכן על אף שאינה עולה ליבום, היא עולה לחליצה, [ולמרות שיש בה כרת של אשת אח!]

וביארנו האחרונים, שכונת רש"י היא לכלל שכל שאינה עולה לזיקת יבום אינה עולה לזיקת חליצה, שלא מצינו לו יוצא מן הכלל אלא במקום ספק, שאז חולצת ולא מתייבמת.

אבל את הכלל שחייבי לאוין ועשה עולין לחליצה למרות שאינם מתייבמים לא ביאר רש"י כאן. לפי שאין כלל זה עוסק בזיקת יבום וחליצה.

5. אי נמי מן החליצה לחודה. מבאר הריטב"א שודאי כל שאינה עולה לחליצה אינה עולה

שהערוה עצמה נפטרות מהיבום מכח ערות אשת אח שבה, ולא רק מכח היותה ערוה.

והיינו, שגילתה התורה בחידוש של צרת ערוה, שאשת אח שהיא ערוה נהיית כאשת אח שיש לה בנים, ואינה נופלת ליבום משום שהיא כאשת אח שיש לה בנים, שאינה נופלת כלל ליבום.

4. כל העולה ליבום עולה לחליצה.

והוסיף רש"י: כל העולה לזיקת ייבום עולה לזיקת חליצה, וכל שאין עולה לזיקת ייבום, פטורה מן החליצה, וכל היכא דאמינן חולצת ולא מתייבמת — משום ספיקא הוא!

והקשה רע"א מדף כא א, שמוכח בחייבי לאוין ועשה שהן חולצות ולא מתייבמות, ואין זה מדין ספק.

וביארנו האחרונים שיש שני כללים ב"כל שאינה עולה ליבום":

האחד, בזאת שאינה עולה כלל לזיקת יבום, וכלשונו של רש"י, וזוהי ערוה האסורה באיסור כרת, שאין בה כלל זיקת יבום, ולפיכך אין בה גם זיקת חליצה.

השני, בחייבי לאוין ועשה, שגם אם נאמר שאם בעל היבם אותה הוא לא קנאה, וגם אם נאמר שכתוצאה מזה היא אסורה בלאו ועשה,